

ЛІДЕРСТВО ЯК ФОРМА САМОМЕНЕДЖМЕНТУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто теоретичні аспекти лідерства як форми самоменеджменту. Підкреслюється, що правильна форма управління формує довіру споживачів і партнерів, сприяє лояльності клієнтів і підвищує конкурентоспроможність. Належне лідерство позитивно впливає на фінансові показники компанії та її позиціонування на ринку.

Ключові слова: лідерство, управління, самоменеджмент.

Abstract

The theoretical aspects of leadership as a form of self-management are considered. It is emphasized that the correct form of management builds trust among consumers and partners, promotes customer loyalty and increases competitiveness. Proper leadership has a positive effect on the company's financial performance and its market positioning.

Keywords: leadership, management, self-management.

Вступ

Проблема лідерства викликала зацікавленість з древніх часів. Але систематизоване, цілеспрямоване вивчення лідерства почалося з Ф.Тейлора, початок 19 століття. Ранні дослідження ставили за мету виявити якості або особисті характеристики ефективних керівників. Згідно теорії «великих людей», кращі з керівників володіють певним набором загальних для усіх особистих якостей. Дослідженнями було доведено, що не існує такого набору особистих якостей, які є у всіх ефективних керівників, тому що ефективність керівництва має ситуаційний характер.

Лідерство є важливою складовою не лише в управлінні людьми, а й у формуванні власного життєвого та професійного шляху. Як форма самоменеджменту, воно відображає здатність індивіда організувати, мотивувати та спрямовувати себе до досягнення поставлених цілей. Розглядаючи лідерство як самоменеджмент, можна відзначити, що це не тільки сукупність навичок, але й система переконань і принципів, які дозволяють людині зберігати самодисципліну, продуктивність та внутрішню мотивацію.

У сучасних умовах швидких змін та високої конкуренції лідерські якості стають ключовими для розвитку кожного фахівця. Цей підхід вимагає не тільки знань і вмінь, а й навичок самоконтролю, відповідальності та готовності до прийняття рішень.

Результати дослідження

Самоменеджмент як спосіб організації власної діяльності вимагає від людини здатності до особистісного управління, що включає вміння впливати на свої думки, емоції та поведінку для досягнення конкретних цілей. Однією з ключових рис ефективного самоврядування є керівна позиція особистості, яка проявляється в усвідомленій постановці завдань і вмотивованому прагненні до їх виконання [1]. Такий підхід дає змогу кожній людині стати надійним «керманичем» власного життя, відповідально обираючи напрямок дій.

Організація самодисципліни вимагає від особистості розвитку навичок самоусвідомлення та внутрішньої автономії, що є фундаментом успішного самоконтролю. Вміння направляти свої зусилля та визначати пріоритети потребує як інтуїції, так і наполегливості, а також здатності до оцінки власних досягнень та проміжних результатів. Успішне самоврядування в цьому випадку передбачає уміння гнучко реагувати на зміни і підтримувати власну ефективність у різних життєвих ситуаціях.

Нарешті, високий рівень управління собою як фактору особистого розвитку включає також

здатність до постійного вдосконалення [2]. Ця форма самоорганізації дозволяє людині не тільки фокусуватися на теперішніх досягненнях, а й планувати нові горизонти розвитку, здатність ставати кращою версією себе і виходити за межі обмежень та сумнівів.

Самоорганізація як управлінська форма передбачає також розвиток комунікаційних навичок, які допомагають людині взаємодіяти з іншими людьми, обмінюватися досвідом і отримувати корисний зворотний зв'язок. Вміння слухати, розуміти та надихати оточуючих стає важливим доповненням до внутрішнього управління собою. Саме так особистість може створити ефективне середовище для свого самовдосконалення, підтримуючи позитивний вплив не тільки на себе, а й на інших [2].

Самоменеджмент є ключовим елементом у формуванні лідера, оскільки він розвиває здатність до самоорганізації, дисципліни та ефективного використання власних ресурсів. Для лідера важливо вміти ставити чіткі цілі, планувати свою діяльність і відстежувати прогрес [2], адже це не лише впливає на його особисту ефективність, але й надихає оточуючих до досягнення спільних результатів.

Одним з напрямків самоменеджменту є тайм-менеджмент, який допомагає здійснювати аналіз пріоритетів та розвиток емоційного інтелекту, є основою для розвитку лідерських якостей. Наприклад, ефективний тайм-менеджмент дозволяє лідеру виділяти час на ключові завдання, що сприяють досягненню стратегічних цілей, а емоційний інтелект допомагає краще розуміти емоції інших людей, будувати довірливі стосунки та вирішувати конфлікти.

Самоменеджмент також допомагає формувати навички стратегічного мислення, що є критично важливим для лідера. Плануючи своє зростання, лідер вчиться передбачати наслідки своїх рішень, оцінювати ризики та адаптуватися до змін. Завдяки цим методам він стає більш впевненим у своїх діях і здатним мотивувати команду слідувати за ним, демонструючи приклад цілеспрямованості та рішучості [3].

Таким чином, самоменеджмент не лише вдосконалює особисту продуктивність, але й формує платформу для зростання лідерських якостей, перетворюючи людину на ефективного й надихаючого керівника.

Крім того, важливою складовою самоменеджменту є постійне прагнення до саморефлексії, здатність оцінювати власні сильні та слабкі сторони. Такий аналіз дозволяє особистості чітко розуміти, в яких аспектах варто працювати над собою, аби досягати ще більшої ефективності та задоволеності від діяльності. В кінцевому підсумку, це сприяє формуванню особистості, яка здатна ефективно управляти своїм часом, ресурсами та енергією, впевнено рухаючись до життєвих цілей [3].

Висновки

Отже, лідерство як форма самоменеджменту є надзвичайно важливим інструментом для розвитку особистісної ефективності та досягнення професійних цілей. Вона передбачає не лише контроль над своїми діями та часом, але й здатність мотивувати себе, розвивати комунікативні навички та регулярно аналізувати власні успіхи і недоліки. Ця здатність до самостійного управління допомагає особистості залишатися стійкою та гнучкою в умовах змін, підвищувати свою продуктивність та вміння співпрацювати з іншими. Самоменеджмент, таким чином, стає основою для самовдосконалення і створення стабільного ґрунту для особистісного зростання та успіху [3].

Лідерство є складним феноменом, який полягає у здатності здійснювати вплив на окремих осіб і групи, спрямовуючи їхні зусилля на досягнення цілей, тобто забезпечувати ефективну взаємодію членів групи. Його можна описати за допомогою таких характеристик: лідером є той, хто має послідовників; лідерство формується та проявляється у сфері взаємодії; лідерство засновано на авторитеті; лідерство засноване на неформальному впливі; лідерство складається з дискретних подій – актів лідерства; лідерство – когнітивний конструкт сприйняття послідовників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лугова В. М., Голубев С. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 44 с.
2. Ратушняк О. Г., Кавецький В. В., Лесько О. Й. Самоменеджмент як основна складова в роботі операційного менеджера. Ефективна економіка. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9885> (дата звернення: 13.11.2024).
3. Самоменеджмент : навч. посіб. / С. К. Василик, О. В. Майстренко, К. Р. Немашкало та ін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 75 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26376> (дата звернення 13.11.2024).

Ратушняк Ольга Георгіївна – доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: ratushniak@vntu.edu.ua

Куліш Дарія Сергіївна – студентка групи 2Л-22б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: kulisdaria98@gmail.com

Olga H. Ratushniak – Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Entrepreneurship and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

Daria S. Kulish – student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia